

МОЯТ НАЧИН
АВТОБИОГРАФИЯТА НА ЙОХАН КРОЙФ

MY TURN

Copyright © Johan Cruyff, 2016

© Христо Димитров, *превод от английски*

© Дамян Дамянов, *адаптация на корица*

София • 2017

Сиела Норма АД

ISBN: 978-954-28-2309-4

ЙОХАН КРОЙФ

МОЯТ НАЧИН АВТОБИОГРАФИЯТА

Превод от английски Христо Димитров

Линия на времето

Като играч

На клубно ниво

1964–1973 г. – *Аякс* (319 мача, 253 гола)
1973–1978 г. – *Барселона* (184 мача, 61 гола)
1979 г. – *Лос Анджелис Аџтекс* (27 мача, 14 гола)
1980–1981 г. – *Вашингтон Дипломатс* (32 мача, 12 гола)
1981 г. – *Леванте* (10 мача, 2 гола)
1981–1983 г. – *Аякс* (52 мача, 20 гола)
1983–1984 г. – *Фейенорд* (44 мача, 13 гола)

На национално ниво

1966–1984 г. – *Холандия* (48 мача, 33 гола)

Трофеи

С *Аякс* –

Ередивизи – 1966, 1967, 1968, 1970, 1972, 1973, 1982, 1983 г.

Купа на Холандия – 1967, 1971, 1972, 1983 г.

Купа на европейските шампиони – 1971, 1972, 1973 г.

Европейска суперкупа – 1972, 1973 г.

Междуконтинентална купа – 1972 г.

С *Барселона* – Ла Лига – 1974 г., Купата на краля – 1978 г.

С *Фейенорд* – Ередивизи – 1984 г., Купа на Холандия – 1984 г.

Като мениджър

1985–1988 г. – *Аякс* (Купа на Холандия 1986, 1987 г.,
Купа на носителите на купи – 1987 г.)
1988 – 1996 г. – *Барселона* (Ла Лига – 1991, 1992, 1992, 1993,
1994 г.; Купа на краля – 1992 г., Купа на европейските
шампиони – 1992 г.; Купа на носителите на купи –
1989 г.)

Отличия

1971 г. – „Златна топка“
1973 г. – „Златна топка“
1974 г. – „Златна топка“ и „Най-добър играч на световното
първенство по футбол“

Важни дати

1947 г. (25 април) – Йохан Кройф е роден в Амстердам.
1957 г. (април) – Присъединява се към младежкия отбор на *Аякс*.
1959 г. (юли) – Почива баща му.
1964 г. (15 ноември) – Дебютира в първия отбор на *Аякс* и
бележи първия си гол при загубата с 1:3 от *Грьонинген*.
1965–1966 г. – Бележи първия си хеттрик и общо 25 гола през
сезона, *Аякс* печели Ередивизи и става шампион
на Холандия.
1966 (7 септември) – Дебютира за националния отбор на
Холандия в евроквалификацията срещу Унгария (2:2)
и се разписва.
1967 г. (6 ноември) – Става първият холандски национал,
получил червен картон.
1966–1967 г. – Кройф е голмайстор на холандското първенство
(33 попадения), избран е за „Футболист на годината“ в
страната, а *Аякс* печели дубъл с шампионска титла
в Ередивизи и Купата на Холандия.

- 1967–1968 г. – Избран е за „Футболист на годината“, *Аякс* печели шампионата за трета поредна година.
- 1968 г. (10 декември) – Кройф се жени за Дани Костер.
- 1969 г. (28 май) – *Аякс* губи финала за Купата на европейските шампиони от Милан с 1:4.
- 1970 г. – Кройф се завръща от контузия с фланелка с №14.
Продължава да носи същия номер до края на кариерата си.
- 1970 г. (29 ноември) – Бележи шест гола при разгрома над *АЗ Алкмарс* 8:1.
- 1971 г. – Кройф е избран за „Футболист на годината на Холандия“ и на Европа. На 2 юни *Аякс* печели Купата на европейските шампиони за пръв път (2:1 срещу *Панатинайкос*), а Кройф подписва нов седемгодишен договор с родния си клуб.
- 1972 г. (31 май) – Бележи и двата гола за победата с 2:0 във финала за Купата на европейските шампиони срещу *Интер* (Милано). *Аякс* печели и Междуконтиненталната купа.
- 1973 г. (30 май) – *Аякс* печели Купата на европейските шампиони за трета поредна година (1:0 срещу *Ювентус*).
- 1973 г. (19 август) – Кройф изиграва последния си мач за *Аякс*, преди да бъде трансфериран в *Барселона* за рекордна за света сума (около 2 милиона долара).
- 1974 г. (9 февруари) – Ражда се синът му Жорди. Раждането е регистрирано в Амстердам, тъй като при режима на Франко името е незаконно в Испания.
- 1974 г. (17 февруари) – *Барселона* съсипва *Реал* (Мадрид) с 5:0 на стадион „Бернабеу“ и печели испанския шампионат Ла Лига за пръв път от 1960 г.
- 1974 г. – Кройф извежда Холандия до финала на световното първенство по футбол, където отборът губи с 1:2 от ФРГ (Западна Германия). Избран е за „Играч на шампионата“,

- за пръв път демонстрира прословутия си финт в мача от груповата фаза срещу Швеция.
- 1974 г. (декември) – Избран е за „Футболист на годината на Европа“.
- 1977 г. (октомври) – Отказва се от националния отбор на Холандия.
- 1978 г. (19 април) – *Барселона* печели Купата на краля (3:1 срещу *Лас Палмас*).
- 1978 г. – Холандия отново достига финала на световното първенство по футбол, но губи от Аржентина с 1:3 в продълженията. Кройф не играе в турнира.
- 1979 г. – По съвет на Кройф е основана футболната академия на *Барселона* „Ла Масия“.
- 1979 г. – Кройф преминава в *Лос Анджелис Ацтекс*, избран е за „Футболист на годината на Северноамериканската футболна лига“ (НАСЛ).
- 1980 г. – Преминава във *Вашингтон Дипломатс*.
- 1980 г. – Кройф се връща в *Аякс* като технически съветник. Отборът е на осмо място, но завършва сезона на второ.
- 1981 г. – Преминава в испанския *Леванте* след провален трансфер в английския *Лестър*.
- 1981–1982 г. – Подписва договор с *Аякс* като играч. *Аякс* печели шампионската титла в Ередивизи.
- 1982–1983 г. – *Аякс* печели дубъл с шампионска титла в Ередивизи и Купата на Холандия.
- 1983–1984 г. – *Аякс* не подновява договора на Кройф и той преминава в градския съперник *Фейенорд*. С него печели дубъл – шампионска титла в Ередивизи и Купа на Холандия.
- 1984 г. – Избран е за „Футболист на годината на Холандия“ за пети път.
- 1984 г. (13 май) – Кройф прекратява състезателната си кариера на футболист.

- 1985 г. (юни) – Присъединява се към *Аякс* като технически директор (де факто като мениджър).
- 1985–1987 г. – *Аякс* печели купата на Холандия в два последователни сезона.
- 1987 г. (13 май) – *Аякс* печели Купата на носителите на купи (1:0 срещу *Локомотив* – Лайпциг)
- 1988 г. (през лятото) – Кройф става мениджър на *Барселона*.
- 1989 г. (10 май) – *Барселона* печели Купата на носителите на купи (2:0 срещу *Сампdoria*).
- 1990 г. (5 април) – *Барселона* печели Купата на краля.
- 1991 г. (февруари) – Кройф се подлага на операция за двоен сърдечен байпас.
- 1992 г. (20 май) – *Барселона* печели Купата на европейските шампиони (1:0 срещу *Сампdoria*).
- 1993 г. (февруари–март) – *Барселона* печели Европейската суперкупа (3:2 общ резултат срещу *Вердер* (Бремен))
- 1991–1994 г. – *Барселона* печели Ла Лига четири пъти поред.
- 1996 г. (април) – Кройф е уволнен като мениджър на *Барселона*.
- 1997 г. – Основана е фондацията „Кройф“.
- 1999 г. – Избран е за „Футболист на века в Европа“ и остава втори в анкетата за „Футболист на света“, като отстъпва на Пеле.
- 1999 г. – Основан е институтът „Кройф“.
- 2004 г. – Включен е в списъка на ФИФА със стоте най-велики живи футболисти.
- 2015 г. (октомври) – На Кройф е поставена диагноза рак на белите дробове.
- 2016 г. (24 март) – Кройф почива в Барселона на шестдесет и осем години.

Аз не съм човек с дипломи и научни степени от колежи. Всичко, което съм научил, е усвоено чрез опита. След като на дванадесетгодишна възраст загубих баща си, животът ми се определяше от *Аякс*. Първо от втория ми баща, който поддържаше терените на клуба, а по-късно от треньорите ми Яни ван дер Веен и Ринус Михелс. Благодарение на *Аякс* станах не просто по-добър футболист, а получих възпитание.

Тъстът ми помогна да добия финансов опит. Когато започнах, нито един футболист в света дори не беше чувал за маркетинг и въртенето на бизнес беше нещо напълно ново. Но в живота ми се появи човек, който ми помогна да се справям с това и ме поддържаше, понеже всеки път, когато си помислях, че мога да действам сам, нещата тутакси се проваляха. Но това е без значение, част от живота е. Най-важното накрая е дали си се поучил или не.

Искам да подчертая колко важно е семейството за мен. Не само родителите ми, родителите на съпругата ми и тя самата, децата ни и внуците, а и всички хора в *Аякс*, които ме хванаха за ръка и ме поведоха, когато бях в много трудна фаза от живота си и бях много уязвим. Затова *Аякс* за мен също е семейство. Семейството определи какъв съм в момента. Що се отнася до футбола, имам само един недостатък – мисля само как да съм на върха. Като играч и треньор не можех да се занимавам с нещо на по-ниско ниво. Можех да мисля само в една посока – нагоре. Да бъда възможно най-добър. И тъкмо затова в крайна сметка трябваше да спра. Физическото ми състояние вече не позволяваше да правя необходимото, за да остана на върха, а щом се случи така, вече нямаш работа на терена. Но нагласата ми беше добра и станах треньор.

Но най-вече искам да кажа, че винаги съм живял с мисълта да правя нещата все по-добре и да ставам по-добър. Пренесох това във всичко, което съм постигнал.

Йохан Кройф
март 2016 г.

1

Всичко, което съм постигнал, е било правено с визия за бъдещето, с концентрация върху прогреса, а това означава, че не мисля много за миналото. За мен това е напълно естествено. Подробностите за мачовете, в които съм играл, са описани по-добре от други хора по света, мен ме интересува самата идея на футбола. Като гледам постоянно напред, мога да се съсредоточа да ставам по-добър в това, с което се занимавам. Връщам се назад само за да преценя какво наистина бих могъл да науча от грешките си. Може да научите тези уроци от различни перспективи в живота си и понякога трябва да мине време, за да видите как всичко е свързано. Аз винаги се движа напред и не мога да гледам на случилото се преди като права линия от събития. Есенцията на наученото като играч се изразява най-вече в четири неща, които ти трябва – добра трева, чисти съблекални, футболисти, които сами си чистят обувките, и опънати мрежи на вратите.

Всичко друго – умения и скорост, техника и голове, идва по-късно. Това е философията, която определя постиженията ми във футбола и в живота. Пренесох я във всичко, което съм направил, било то с Тоталния футбол на терена, със семейството ми или с фондацията „Кройф“. Всичко опира до развитието и никога да не спираш да се опитваш да бъдеш още по-добър.

Футболът е моят живот още от самото начало. Родителите ми имаха магазин за плодове и зеленчуци в „Бетондорп“, на няколко стотин метра от стадиона на Аякс „Де Меер“ в Амстердам, така че нещата бяха предопределени. Баща ми не пропускаше нито един

мач на *Аякс* и макар че надали съм наследил таланта си от него, той ми предаде безусловната любов към клуба. Всъщност корените на таланта ми са пълна мистерия. Явно е, че не съм се научил да играя от баща ми или дядо ми, тъй като никога не съм ги виждал да ритат топката. Вуйчо ми Герит Драер, братът на майка ми, има няколко мача като ляво крило за първия отбор на *Аякс*, но това е било през петдесетте години на миналия век, когато *Аякс* не е бил един от най-известните клубове в Европа.

Баща ми разказваше за играчи като Алфредо ди Стефано, които знаели всичко за това как да използват пространствата по терена, както и за Фаас Вилкес, който пък е имал феноменален дрибъл с топката. Можел да я поеме в средата на терена и да премине през четирима или петима противници. Невероятно. Вилкес е играл за *Ксеркес* (Ротердам), а след това отива в *Интер* (Милано), *Торино* и *Валенсия*, преди да се върне в Холандия в края на кариерата си. Тогава осъзнах какво може да постигне един холандец на терена. Но ние няхаме телевизор, не можех да гледам много чужди отбори, затова рядко съм го виждал в игра. А Ди Стефано видях за пръв път лично едва през 1962 г., когато той пристигна в Амстердам с *Реал* (Мадрид) за финала на Купата на европейските шампиони.

За мен всичко започна на улицата. Квартал „Бетондорп“, където живеях, беше известен като „Бетонното село“, тъй като след Първата световна война е бил експериментално застроен с евтини жилища. Беше работнически квартал и като деца прекарвахме колкото се може повече време навън. Откакто се помня, играехме футбол на всяко възможно място. Тук се научих да мисля как да превърна недостатъка в предимство. Осъзнаваш, че бордюрът всъщност не е препятствие, а можеш да го използваш като съотборник за бързо двойно подаване. Така благодарение на бордюрите можех да работя върху техниката си. Когато топката отскача от различна повърхност под странен ъгъл, трябва да реагираш за миг. През цялата ми кариера противниците ми често оставаха изнена-

дани, че стрелях или ги подминавах от неочакван ъгъл, но това се дължи на детските игри на улицата. Същото се отнася и за баланса. Ако паднеш на бетона, ще те заболи, а ти, естествено, не искаш да се нараниш. Затова, когато играеш футбол, внимаваеш да не паднеш. Ето такива мачове те учат постоянно да реагираш на ситуацията, те ми дадоха уменията ми на футболист. Ето защо съм привърженик децата и младежите да играят без бутони на обувките. Те са пропуснали моите часове на улицата, когато се учех да не падам. Нека са с гладки подметки, така ще изградят по-добър баланс.

Животът у дома беше доста обикновен, но това не ме вълнуваше. Израснах в топло семейство; с брат ми Хени, който е две години и половина по-голям от мен, спяхме в една стая. Когато си малък, това е голяма разлика във възрастта. Но аз излизах да играя футбол колкото се можеше по-често, така че той си имаше своя живот, както аз моя.

Нравът ми е комбинация от характеристиките на родителите ми. Умението да общувам дължа на майка си, а лукавостта – на баща си. А аз определено съм лукав. Винаги търся как да получа предимство, точно като баща ми Манус. Татко беше шегаджия. Едното му око беше стъклена протеза и той се обзалагаше с хората на пет цента, че ще може да издържи по-дълго да гледа слънцето. Закриваше здравото си око с ръка и се вторачваше нагоре за минута или повече, и после си прибираще парите. Майка ми Нел беше много общителна жена. За нея всичко се въртеше около семейството. Тя имаше девет братя и сестри, така че аз бях не само с девет лели и чичовци, но и с над десет първи братовчеди. Хубавото на това е, че ако нещо се случи, винаги има кой да ти помогне. Един разбираше от печки и котлони, друг рисуваше хубаво, така че все имаше врата, на която да почукаш, ако се появише проблем. Но що се отнася до футбола, бях напълно сам – нито един от тях не се вълнуваше от моя интерес към играта.

Записаха ме в училището „Грун ван Принстерер“ в Амстердам. То беше християнско, макар и да не бях възпитан като силно

вярващ, а и наблизо имаше и обикновени училища. Бях влизал в църква само за да отнеса поръчка от магазина на баща ми и когато го попитах защо трябва да ходя на училище с Библия в раницата, той ми рече: „Йохан, в тази книга има хубави истории. Опитвам се да ти дам колкото се може повече добро, а по-късно можеш сам да решиш какво да правиш с него.“

Исках да играя футбол дори в училище и от много малък ме знаеха като момчето с топката. Всеки ден взимах топката си с мен, слагах я под чина си и я подритвах по време на часовете. Понякога учителите ме гонеха, защото никак не стоях мирен. Правех го толкова инстинктивно, че дори не осъзнавах, че ритам топката от десния към левия крак и обратно. Не си спомням нещо по-специално за ученическите ми години, но съм сигурен, че нито веднъж не избягах. Не изпитвах страст към ученето, но разбирах, че това е нещо, което трябва да се прави и затова упорствах, докато не станех достатъчно голям, за да реша, че вече не ми е нужно.

За разлика от училището, си спомням първия път, когато отидох в *Аякс*, сякаш беше вчера. Мисля, че беше 1952 г., значи съм бил на около пет години. Баща ми ме попита искам ли да ида с него, за да занесем кошници с плодове на болните или контузените играчи, и аз веднага скочих на колелото. Спуснахме се по улицата до стадиона, а аз се вълнувах страхотно, че за пръв път ще вляза в сградата на клуба, а няма да съм просто на трибуните. Тогава се срещам с Хенк Ангел, приятел на баща ми, който поддържаше терена. Хенк ме попита дали искам да му помагам и отидох още на следващия ден. Така започна животът ми с *Аякс* – още когато бях на пет години. Сега се за детството си с обич. Бях обграден единствено от любов. Не само у дома, но и в *Аякс*. Чичо Хенк ми даваше да правя всякакви странни работи на стадиона, когато терените бяха токущо положени или непригодни за игра през зимата, и благодарение на него прекарвах много време в клуба. Като награда за старанието ми ми позволяваше да играя футбол в коридора или по трибуните.